

İLKOKUL VE ORTAOKULLARDAKİ BİTİŞİK EĞİK YAZI UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ *

Eyyup COŞKUN

Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ecoskun@mku.edu.tr

Hatice COŞKUN

Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, haticecoskun@yyu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarındaki bitişik eğik yazı uygulamalarına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin değerlendirilmesidir. Araştırmada öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerini belirlemek üzere Öğretmen Görüşme Formu, Öğrenci Görüşme Formu ve Veli Görüşme Formu kullanılmıştır. Ölçme araçlarının geçerliği için literatür taraması ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüşme formlarıyla elde edilen verilerin analiz edilmesi sürecinde kodlayıcılar arası uyuma bakılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri tahtada çoğunlukla bitişik eğik yazı kullanırken Türkçe öğretmenleri dik temel yazıyı kullanmayı tercih etmektedir. Ders kitaplarında ve ders araçlarında kullanılması gereken yazı tipi konusunda öğretmenler arasında bir görüş birliği olmadığı, velilerin ise dik temel yazı kullanılması gerektiği konusunda ortak bir görüş belirttikleri belirlenmiştir. Bitişik eğik yazı öğretiminde velilerin rolüne ilişkin olarak öğretmenler, velilerin bu yazıyı bilmedikleri için yanlış öğrettiklerini ve bu yanlışların düzeltilemediğini belirtmişlerdir. Ayrıca ilköğretim okullarında bitişik eğik yazı uygulamalarının devam ettirilmesinin gerekliliği konusunda da öğretmenler arasında görüş birliği olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bitişik eğik yazı, öğretmen, öğrenci, veli.

TEACHERS', STUDENTS' AND PARENTS' VIEWS ON CURSIVE ITALIC HANDWRITING

Abstract

The aim of this study is to evaluate teachers', students' and parents' views on cursive italic handwriting practices in primary and secondary schools. In order to determine teachers', students' and parents' views Teacher Interview Form, Student Interview Form and Parents Interview Form were used. For the validity of measurement instruments, review of literature and punditry were consulted. In the process of analyzing the data obtained from the interview forms, compliance between encoders were examined. According to the results of research while primary school teachers often use cursive italic handwriting on the board, teachers of Turkish prefer to use upright basic writing. It was determined that there is no consensus among teachers on the font that should be used in textbooks and teaching tools and parents stated a consensus that upright writing should be used. On the role of parents in teaching cursive italic handwriting teachers stated that parents teach it wrongly because they do not know this writing themselves and these mistakes cannot be corrected. Furthermore, it was found that there is not a consensus among teachers if it is necessary to continue with the cursive italic handwriting practices in primary schools or not.

Key Words: Cursive italic handwriting, teachers, students, parents.

* Bu çalışma, MKÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen 02 Y 0109 numaralı proje kapsamında yapılmıştır.

Giriş

2005 yılından itibaren eğitim sistemimizde öğrenciler ilk okuma yazmaya bitişik eğik yazı ile başlamaktadır (MEB, 2005). Önceki yıllarda okuma yazmaya dik temel yazı ile başlanıp üçüncü sınıftan itibaren estetik amaçlı olarak bitişik yazının öğretilmesi esas alınmışken 2005 yılından itibaren tüm eğitim kademelerinde bitişik eğik yazının kullanılması zorunlu hâle getirilmiştir. Bitişik eğik yazı konusundaki bu değişiklik öğrenme sürecinde hangi yazı türünün kullanılmasının daha uygun olacağı tartışmalarını da beraberinde getirmiştir.

Akyol'a (2008: 56) göre bitişik eğik yazı, harflerin birbirine bağlanarak kesintisiz bir şekilde sağa eğik yazıldığı bir yazı tipidir. Güneş'e (2007) göre yazarken kesintisiz bir şekilde sürekli bağlantılar yapılarak yazılması öğrencilerin bilgileri ve düşünceleri birbirine bağlı ve bütünlük içinde sunmasına katkı sağlar. Montgomery'e (1990) göre de bitişik eğik yazı, yazmada iyi bir hıza ulaşmayı sağladığından beynin anlam ve telaffuz üzerine tam olarak konsantre olmasını sağlar (Aktaran Bulut ve Aköz, 2010: 173). Çiftçi (2005) de bitişik eğik yazının öğrencinin gelişimine uygun olduğunu ve öğrencilerin bitişik eğik yazı çalışmalarına birinci sınıftan başlamalarının yazıdaki akıcılığı ve kalıcılığı sağladığı şeklinde görüş belirtmiştir.

Bitişik eğik yazının başarıya ulaşmasında ve kalıcılığının sağlanmasında öğretmenlerin rolü elbette büyüktür. Özellikle ilk okuma yazma öğretim süreci öğretmenler için kaygılı bir dönemin başlangıcıdır ve öğretmen, bu dönemi başarıyla atlatabilmek için psikolojik yönden, mesleki yeterlik yönünden ve eğitim materyalleri yönünden hazırlıklı olmalıdır (Keskinkılıç ve Keskinkılıç, 2007: 228-231). Bu hazırlıklar öğretmen ve öğrenci için eğitim sürecini kolaylaştıracak ve başarıyı sağlayacaktır. Bitişik eğik yazı öğretiminin, uygulayıcıları olan öğretmenler tarafından olumlu ya da olumsuz algılanması, öğretimin başarılı ya da başarısız olmasında önemli bir etkidir. Duran'a (2009: 29) göre bu yazı tipi öğretmenlere iyi tanıtılır ve öğretmenler öğretim ilke, kural ve yöntemleri hakkında bilgilendirilirse bitişik eğik yazıya bakış açılarında bir netlik söz konusu olacaktır. Dolayısıyla öğretmenler, öğretim sürecini nasıl uygulayacaklarını çok iyi bildikleri zaman, öğretim sırasında karşılaşılabilecekleri güçlükler azalacaktır.

Yazı derslerinin amacına ulaşabilmesi için öğretim programının yanı sıra öğretmenlerin yazı öğretimi konusundaki bilgileri de önemli bir etkidir. İlköğretim birinci sınıfa bitişik eğik yazıyla başlayan öğrenci, sınıf öğretmeninin denetiminde öğrenmeye beşinci sınıfa kadar devam etmektedir. Öte yandan, ortaokuldan itibaren derslere sınıf öğretmenlerinin yerine branş öğretmenleri girmektedir.

Eğitim Fakültelerinin 2006 - 2007 eğitim öğretim yılında değişen öğretmen yetiştirme programları incelendiğinde Sınıf Öğretmenliği programında ikinci sınıfın ikinci döneminde "Yazı Teknikleri" dersi, Türkçe Öğretmenliği programında ise birinci sınıfın birinci döneminde "Yazı Yazma Teknikleri" dersi bulunmaktadır. Ancak diğer öğretmen yetiştirme programları incelendiğinde "yazı öğretimi" ile ilgili herhangi bir dersin bulunmadığı görülmektedir. Buna göre sınıf öğretmeni ve

Türkçe öğretmeni adayları bitişik eğik yazı konusunda sadece bir dönemlik bir ders almakta, diğer öğretmenler ise bu konuda herhangi bir eğitim almamaktadır.

Okul sürecinde öğrencinin gelişimi ve başarısı öğretmenin başarısıyla yakından ilgilidir. İlk okuma yazma öğretiminde esas alınan ses temelli cümle yöntemi ve bu yöntemle birlikte kullanılan bitişik eğik yazının işlevselliği, öğretmenler tarafından uygulanabilirliği ve öğrenci velilerince kabul görmesinin değerlendirilmesi öğretim sürecinin verimliliği açısından önemlidir (Turan, 2010: 8).

Öğrencinin yazıdaki başarısında öğretmen gibi velinin de etkisi vardır. Yazı öğretiminde öğrenci velisinin ilgisi, öğrencinin çalışmalara motivasyonu açısından çok önemlidir. Bu ilgi öğrencinin kendisi ile ilgilenildiği, takip edildiği fikrine sahip olması ve kendini kontrol edebilme mekanizmasının işlerlik kazandırılmasında büyük önem taşımaktadır (Göçer, 2008: 17). Çünkü ailesinin ilgisinin farkında olan bir çocuk, davranışlarını kontrol altına alır ve bu kontrol mekanizması başarıyı önemli ölçüde etkiler. Bu noktada aileler, öğrencilere okulda verilen bilgi ve uygulamalar ile yetinmemeli, kendi olanakları doğrultusunda çocuklarıyla ilgilenmelidir (Akyol ve Temur, 2008: 94). Buna göre veliler çocuklarının yazı yazma becerisini takip edebilir, yaşanan sorunlarla ilgili olarak öğretmenle işbirliği içinde olabilir.

İlgili alanyazında bitişik eğik yazı eğitimiyle ilgili farklı görüşler ve sorunlar ortaya konulmuştur. Arslan ve Ilgın'ın (2010) araştırmasına göre öğrenciler güzel ve kolay yazıldığı için bitişik eğik yazı ile yazmak istemektedir. Öğretmenler günlük hayatta dik temel yazı kullanmalarına rağmen sınıfta bitişik eğik yazı kullanmaktadır. Öğretmenler bitişik eğik yazıyı öğrenciler için zorlayıcı ve yorucu bulmuşlar; öğrencilerin yazılarının düzensiz ve dağınık olduğunu belirtmişlerdir. Branş öğretmenleri de sınıf öğretmenleri de öğrencilerin bitişik eğik yazıyla yazdıkları yazıları okuyamadıklarını ve bitişik eğik yazıya yönelik yeterli eğitimi almadıklarını belirtmiştir.

Turan, Güher ve Şahin'in (2008) çalışmasında sınıf öğretmenleri bitişik eğik yazının öğrenci psikolojisine daha uygun olduğu, öğrencilerin daha hızlı yazdıkları, fakat hem öğretmen hem de öğrenci açısından bu yazı türüyle yapılan eğitimin daha zor olduğu, velilerin hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları bu yazı türüne olumlu bakmadıkları, öğrencilerin en çok "f", "s", "r", "k", "z", "h", "a", ve "s" harflerini yazarken zorlandıkları sonucuna ulaşmıştır.

Çetinkaya'nın (2006) çalışmasında ilköğretim birinci sınıf ebeveynlerinin %34.5'i bitişik eğik yazı konusunda yapılan değişikliğin yerinde bir karar olduğunu ve çocuklarının bitişik eğik yazma sürecinde ciddi bir sorunla karşılaşmadıklarını dile getirmiştir. Velilerin %35.3'ü ise bitişik eğik yazının neden gerekli olduğu konusunda bilgi sahibi olmadıklarını ve gerekli olmadığını düşünmediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca bazı veliler çocuklarının bitişik eğik yazı ile okumaya çok çabuk başladığını fakat yazmalarının zorlaştığını, bazıları da hep bitişik eğik yazı çalıştıkları için dik temel yazıyı okumakta zorlandıkları yönünde görüş belirtmiştir.

Bitişik eğik yazının öğretimi ve kullanımındaki süreklilik öğretmen, öğrenci ve velinin birlikte çalışması ve bu konuda bilinçli olmasıyla doğrudan ilgilidir. Genel bir değerlendirme yapıldığında bitişik eğik yazı ile ilgili yapılan çalışmaların öğretmen, öğrenci ve veli açısından bir bütün olarak ele alınmadığı, hem ilkokul hem de ortaokulu kapsayan bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Çalışmamız kapsamında öğretmen, öğrenci ve velilerin konuyla ilgili görüşlerinin değerlendirilmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmada ilköğretim okullarındaki bitişik eğik yazı uygulamalarına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın alt amaçları şunlardır:

1. İlköğretim sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin
 - a) Bitişik eğik yazı eğitimiyle ilgili düşüncelerini
 - b) Bitişik eğik yazı eğitimini nasıl verdiklerini
 - c) Öğretim sürecinde bitişik eğik yazıyı ne düzeyde kullandıklarını belirlemek
2. İlköğretim öğrencilerinin bitişik eğik yazı eğitimiyle ilgili görüşlerini belirlemek
3. İlköğretim öğrenci velilerinin bitişik eğik yazı eğitimi konusundaki görüşlerini belirlemektir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

İlkokul ve ortaokullardaki bitişik eğik yazı uygulamalarına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışma betimsel tarama (survey) modelindedir (Büyüköztürk, 2008: 22; Karasar, 2009: 81). Çalışmada elde edilen veriler nitel çözümleme teknikleri (görüşme, içerik analizi) kullanılarak değerlendirilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Hatay il merkezinde yer alan ilkokul ve ortaokullarda öğrenim görmekte olan 3, 5, 6 ve 8. sınıf öğrencileri, bu öğrencilerin velileri ve bu okullarda görev yapan sınıf ve Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleminde toplamda 40 öğretmen, 60 öğrenci ve 20 veli yer almıştır. Araştırmada çalışmaya katılan öğretmen, öğrenci ve velilerin belirlenmesinde tabakalı tesadüfi küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklemden öğretmenler, 5 farklı okulun sınıf ve Türkçe öğretmenlerinden; öğrenciler ve bu öğrencilerin velileri de 4 farklı okuldaki seçilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerden 24'ü sınıf öğretmeni, 16'sı Türkçe öğretmeni, Her sınıf düzeyinden 15 öğrenci ve 5 veli örnekleme dâhil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Öğretmen, öğrenci ve velilerin bitişik eğik yazı eğitimi ve uygulamalar konusundaki görüşlerini belirlemek üzere Öğretmen Görüşme Formu, Öğrenci Görüşme Formu ve Veli Görüşme Formu hazırlanmıştır. Görüşme formlarının oluşturulması sürecinde şu aşamalar uygulanmıştır: Konuyla ilgili kaynaklar taranarak görüşme formlarına yazılabilecek maddeler üretilmiştir. 4 öğretmen, 4 öğrenci ve 4 veliden bitişik eğik yazı eğitimi konusundaki düşüncelerini bir metin hâlinde yazmaları istenmiş; bu görüşler, görüşme formlarında kullanılacak maddelerin belirlenmesinde kullanılmıştır. Kaynak taraması ve metinlerin analizi sonucunda belirlenen maddelerden taslak görüşme formları oluşturulmuş, Öğretmen Görüşme Formu'nda 23; Öğrenci Görüşme Formu'nda 7; Veli Görüşme Formu'nda 6 açık uçlu soruya yer verilmiş ve bu formlar uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleriyle bazı düzeltmeler yapılan taslak formların örneklem dışındaki bir grup üzerinde ön uygulaması yapılmış, soruların anlaşılabilirliği ve uygulama süresi bakımından bir sorunla karşılaşmadığından asıl uygulamaya geçilmiştir. Bu aşamaların ölçme araçlarının geçerliğini sağladığı kabul edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması sürecinde gerekli izinler alınarak 40 öğretmen, 20 veli ve 60 öğrenci ile yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Öğretmenler ve öğrencilerle birebir iletişime geçilerek, öğrenci velilerine ise öğretmen ve öğrenciler aracılığıyla ulaşılarak görüşme formlarındaki soruları yazılı olarak cevaplandırmaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

Görüşme formlarıyla elde edilen verilerin analiz edilmesi sürecinde kategorik içerik çözümlemesi yöntemine başvurulmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2008). Bu çerçevede alanyazına, araştırmanın alt amaçlarına ve hazırlanan açık uçlu sorulara bağlı olarak temalar belirlenmiş, bu temaların altında kodlamalar yapılmıştır. Kodlamada konuyla ilgili yargı bildiren cümleler esas alınmıştır. Her yeni yargı cümlesi değerlendirme formuna yazılmış; tekrarlanan cümleler için önceden yazılan cümlenin yanına bir frekans işareti konulmuştur. Kodlamada çok az ifade farklılığı olan fakat aynı amaca hizmet eden cümleler tek biçimde kodlanmıştır. (Örneğin; "Bilgisayar sisteminde hep dik temel yazı yazılıyor." cümlesiyle "Bilgisayarın yazısı dik temel yazıdır." cümlesi birbirine eşit tutulmuştur.) Kodlamaların güvenilirliğini belirlemek üzere kodlayıcılar arası uyum düzeyine bakılmıştır. Bu amaçla örneklemden tesadüfi olarak seçilen 5 öğretmen, 15 öğrenci ve 6 veliye ait görüşme formları üzerinde araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlamalar yapılmıştır.

Araştırmacılar tarafından yapılan kodlamalar karşılaştırılmış ve görüşme formlarının her biri için ayrı ayrı olmak üzere Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Yapılan hesaplamada kodlayıcılar arası uyum düzeyi Öğretmen Görüşme Formu'nda .924, Öğrenci Görüşme

Formu'nda.913, Veli Görüşme Formu'nda .927 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlardan yola çıkılarak görüşme formları için kodlayıcılar arası uyumun yeterli olduğu kabul edilmiştir.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde bitişik eğik yazı uygulamalarına ilişkin olarak öğretmen, öğrenci ve velilerden alınan görüşler analiz edilerek birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamladığı düşünülen görüşler belirli başlıklar altında değerlendirilmiştir.

Öğretmen ve Öğrencilerin Bitişik Eğik Yazının Kullanımına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin sınıfta ve sınıf dışında hangi yazı türünü kullanmayı tercih ettiklerini belirlemek üzere "*Sınıfta yazı tahtasına yazı yazarken hangi yazı türünü (bitişik eğik yazı mı dik temel yazıyı mı) kullanıyorsunuz? Neden?*" ve "*Ders dışındaki bireysel yazışmalarınızda hangi yazı türünü tercih ediyorsunuz? Neden?*" soruları yöneltilmiştir. Benzer bir soru da "*(Türkçe) Öğretmeniniz tahtaya yazı yazarken bitişik eğik yazıyı mı yoksa dik temel yazıyı mı kullanıyor? Açıklayınız*" şeklinde öğrencilere yöneltilmiştir. Bu sorulara karşılık sınıf öğretmenlerinin çoğu ($f=20$) sınıf tahtasında bitişik eğik yazı yazdıklarını, Türkçe öğretmenlerinin çoğu ($f=12$) da dik temel yazı yazdıklarını belirtmiştir. Hem sınıf öğretmenlerinin hem de Türkçe öğretmenlerinin büyük çoğunluğu bireysel yazışmalarında dik temel yazıyı tercih etmektedir. Öğrencilerin bu konudaki cevaplarına bakıldığında ise 31 öğrenci öğretmenlerinin tahtada yazı yazarken bitişik eğik yazı kullandığını; 22 öğrenci de öğretmenlerinin tahtada dik temel yazı kullandığını belirtmiştir. Öğretmen ve öğrencilerle yapılan görüşme sonuçları sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla tahtada bitişik eğik yazıyı, Türkçe öğretmenlerinin de çoğunluğunun dik temel yazıyı kullanmayı tercih ettiğini göstermektedir.

"*Öğrencilerin bitişik eğik yazıyı kullanmalarının gerekliliği*" ile ilgili soruya karşılık sınıf öğretmenlerinin 13'ü öğrencilerin bitişik eğik yazı kullanmalarını gerekli görmediğini, 10'u gerekli gördüğünü; Türkçe öğretmenlerinin ise 7'si öğrencilerin bitişik eğik yazı kullanmalarını gereksiz, 8'i de gerekli gördüğünü belirtmiştir.

Öğretmenlerin öğrencileri hangi yazı türünü kullanmaya yönlendirdiğini belirlemek amacıyla öğrencilere "*(Türkçe) Öğretmeniniz derslerde bitişik eğik yazıyla mı yoksa dik temel yazıyla mı yazmanızı istiyor? Açıklar mısınız?*" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu ($f=38$) öğretmenlerinin kendilerinden bitişik eğik yazı yazmalarını istediğini belirtmiştir. Bu öğrencilerin çoğunluğu ($f=27$) 5. ve 6. sınıf, diğerleri ($f=11$) 6. ve 8. sınıf öğrencisidir. 6. ve 8. sınıftaki 11 öğrenci öğretmenlerinin kendilerinden dik temel yazıyla yazmalarını istediğini belirtirken 11 öğrenci ise öğretmenlerinin kendilerini bu konuda serbest bıraktığını belirtmiştir.

Öğrencilerin hangi yazı türünü kullanmayı tercih ettiklerini belirlemek üzere "*Bitişik eğik yazıyı mı yoksa dik temel yazıyı mı kullanmayı tercih ediyorsunuz? Neden?*" sorusu yöneltilmiştir. 28 öğrenci bitişik eğik yazıyı; 26 öğrenci de dik temel yazıyı tercih ettiğini belirtmiştir. 6 öğrenci ise hem dik temel yazıyı hem de bitişik

eğik yazıyı kullanmayı tercih etmektedir. Dik temel yazıyı tercih eden öğrencilerin yarısından fazlası ($f=21$) 6. ve 8. sınıf öğrencisidir. Bitişik eğik yazı yazmayı tercih eden öğrenciler birinci sınıftan beri bitişik eğik yazı yazdıklarını ($f=7$) ve bitişik eğik yazının kendileri için daha kolay olduğunu ($f=7$) belirtmişlerdir. Öğrenciler bitişik eğik yazı ile daha hızlı ($f=5$) ve daha güzel ($f=4$) yazdıkları görüşündedirler. Dik temel yazıyı tercih eden bazı öğrencilere göre dik temel yazıyla yazmak daha kolay gelirken ($f=10$) bazı öğrenciler dik temel yazıyla daha hızlı ($f=3$), daha güzel ($f=2$) ve daha okunaklı ($f=2$) yazdıklarını düşünmektedir.

Öğretmenlere “Öğrencileriniz iki yazı türünü (bitişik eğik yazı ve dik temel yazı) de kullanıyorlar mı? Kullanıyorlarsa bu durumun sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin 9’u öğrencilerin her iki yazı türünü de kullandıklarını belirtirken 15’i öğrencilerin tek tür yazı (bitişik eğik yazı) kullandıklarını belirtmiştir. Türkçe öğretmenlerinin tamamı ise öğrencilerin her iki yazı türünü birlikte kullandığını dile getirmiştir. Öğrencilerinin her iki yazı türünü de kullandıklarını belirten öğretmenler bazı öğrencilerin bitişik eğik yazı kullanmak istemediklerini ($f=5$), her iki yazıyı da kullanan öğrencilerin yazılarının bozulduğunu ($f=4$) belirtmişlerdir.

Bitişik Eğik Yazının Öğretiminde Öğretmenlerin Yeterlikleri

Öğretmenlerin bitişik eğik yazının öğretimi konusunda kendi gelişimlerini değerlendirmek üzere “Bitişik eğik yazının uygulanmaya başlandığı 2005 yılından itibaren bitişik eğik yazının kullanımı ve öğretimi konusunda kendinizi geliştirme amacıyla neler yaptınız? Bu konuda kendinizle ilgili gelişimi değerlendiriniz.” sorusu yöneltilmiştir. Bazı öğretmenler bitişik eğik yazıya yönelik çalışma kitapları aracılığıyla kendisini geliştirdiğini ($f=8$), bazıları da bu konuda kendisini geliştirmek için sık sık bitişik eğik yazı çalışması yaptığını ($f=7$) belirtmiştir. Bazı öğretmenler ise birinci sınıftan itibaren bitişik eğik yazı öğrettiklerini ve bu süreçte kendilerinin de geliştiğini ($f=5$) dile getirmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinden 3’ü, Türkçe öğretmenlerinden de 6’sı bu konuda kendisini geliştirmek için herhangi bir şey yapmadığını ($f=9$); bazı öğretmenler ise sadece programı incelediğini ($f=2$) belirtmiştir.

Araştırmada ayrıca sınıf ve Türkçe öğretmenlerin “bitişik eğik yazıyı öğretebilecek yeterlikte olup olmadıkları”, “bitişik eğik yazıyla yazmak için eğitim ihtiyaç duyup duymadıkları” ve “diğer branş öğretmenlerinin bitişik eğik yazı öğretimi konusundaki tutumlarının ne olduğu” konusundaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerden 17’si, sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin bitişik eğik yazıyı öğretebilecek yeterlikte olduğunu, 12’si ise bu yeterlikte olmadıklarını belirtirken 9 öğretmen “kısmen”, bir öğretmen “bilmiyorum” cevabını vermiş, bir öğretmen de bu soruyu cevaplandırmamıştır. 15’i sınıf, 10’u Türkçe öğretmeni olmak üzere 25 öğretmen sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin bitişik eğik yazıyla yazmak için eğitim alması gerektiğini düşünürken 7’si sınıf, 5’i de Türkçe öğretmeni olan 12 öğretmen bu konuda eğitime ihtiyaçları olmadığını belirtmiştir. Diğer branş öğretmenlerinin bitişik eğik yazının öğretimi konusundaki tutumlarıyla ilgili çoğunlukla olumsuz cevaplar alınmıştır. Öğretmenlerin belirttiğine göre diğer branşlardaki öğretmenlerin çoğunluğunun

bitişik eğik yazıya yaklaşımı olumsuzdur ($f=26$). Öğretmenler bu konuyu önemsememekte ($f=5$) ve bitişik eğik yazıyı kullanmadıkları için öğrencileri de zorunlu tutmamaktadır ($f=7$). Öte yandan bu soruda öğretmenlerin branş farklılıkları üzerinde durdukları görülmektedir. Özellikle sınıf öğretmenleri kendileri dışında Türkçe öğretmenleri de dahil olmak üzere tüm branş öğretmenlerinin bu konuda yeterli özen ve çabayı göstermediklerini belirtmektedir ($f=6$).

Okullarda ve Ders Araç-Gereçlerinde Bitişik Eğik Yazının Kullanılması

Öğretmenlere "Ders kitaplarındaki ve ders araçlarındaki yazıların bitişik eğik yazı ile mi yoksa dik temel yazı ile mi yazılması uygundur? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklar mısınız?" sorusu yöneltilirken velilere "Size göre ilköğretim okullarında dik temel yazı (düz yazı) mı yoksa bitişik eğik yazı mı kullanılmalıdır? Neden? Açıklayınız." sorusu yöneltilmiştir. Türkçe öğretmenlerinin 10'u, sınıf öğretmenlerinin 7'si ders kitaplarında ve ders araçlarında dik temel yazının kullanılması gerektiğini belirtirken 11 sınıf öğretmeni, 4 Türkçe öğretmeni de bitişik eğik yazı kullanılması gerektiğini belirtmiştir. 4 sınıf, 2 de Türkçe öğretmeni ise ders kitaplarında ve ders araçlarında her iki yazı türünün birlikte kullanılması gerektiği görüşündedir. Velilerin tamamına yakını ($f=18$) okullarda dik temel yazı kullanılması gerektiğini, biri bitişik eğik yazı, biri de her ikisinin de kullanılması gerektiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin ve velilerinin bitişik eğik yazıyla yazılmış metinleri okurken yaşadıkları sorunları tespit etmek için öğrencilere "Bitişik eğik yazı ile yazılmış metinleri okumakta güçlük çekiyor musunuz?" sorusu velilere de "Çocuğunuzun yazısını okurken zorlanıyor musunuz? Açıklar mısınız?" sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin tamamına yakını ($f=53$) bitişik eğik yazı ile yazılmış metinleri okumakta güçlük çekmediğini belirtirken 3 öğrenci bitişik eğik yazıyla yazılmış metinleri okumakta bazen güçlük çektiklerini belirtmiştir. Velilerin yarısından fazlası ($f=12$) çocuklarının yazılarını okurken zorlandıklarını, 5'i herhangi bir zorluk çekmediğini, 3'ü de bazen zorlandığını belirtmiştir.

Bitişik Eğik Yazı Öğretim Süreci

Öğretmenlere "bitişik eğik yazıyı mı yoksa dik temel yazıyı mı öğretmenin kolay olduğu", "öğrencilerin hangi yazı türüyle daha hızlı yazdıkları", "hangi yazı türüyle daha okunaklı yazdıkları" ve "öğretmenlerin öğrencilerin bitişik eğik yazıda başarılı olup olmadıklarına inanıp inanmadıklarını" belirlemek üzere sorular yöneltilmiştir. 20 öğretmen dik temel yazının öğretiminin daha kolay olduğunu belirtirken 12 öğretmen de bitişik eğik yazı öğretiminin daha kolay olduğunu belirtmiştir. 5 öğretmen ise iki yazı türü arasında fark olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin hangi yazıyla daha hızlı yazdıklarıyla ilgili soruya sınıf öğretmenlerinin 6'sı öğrencilerin dik temel yazı ile, 16'sı bitişik eğik yazı ile daha hızlı yazdığını ifade ederken 4 Türkçe öğretmeni öğrencilerin dik temel yazıyla, 8 Türkçe öğretmeni bitişik eğik yazı ile daha hızlı yazdığını ifade etmiştir. 4 Türkçe, 1 sınıf öğretmeni de öğrencilerin her iki yazı türüyle de hızlı yazdıkları görüşündedir. Yazıların okunaklılığı konusunda da Türkçe öğretmenlerinin 12'si dik temel yazıyı daha okunaklı bulurken sınıf öğretmenlerinin 11'i dik temel yazıyı, 13'ü de bitişik eğik yazıyı daha okunaklı

bulmuştur. Bitişik eğik yazıda öğrencilerini başarılı bulan öğretmenlerin 13'ü sınıf, 4'ü Türkçe öğretmenidir. Öğrencilerin bitişik eğik yazıda başarısız bulan öğretmenlerin ise 7'si Türkçe, 6'sı sınıf öğretmenidir. 4 Türkçe, 4 de sınıf öğretmeni öğrencileri kısmen başarılı bulmuştur

Öğretmenlere "*bitişik eğik yazıyı öğretirken dikkat ettikleri hususlar*" sorulmuştur. 10 Türkçe öğretmeni bitişik eğik yazıyı öğrencilerine öğretmediğini belirtmiştir. Diğer öğretmenlerin bitişik eğik yazıyı öğretirken dikkat ettiği hususlar ise şunlardır: harflerin birleşim yerleri ($f=14$), harflerin doğru bir şekilde yazılması ($f=9$), elini kaldırmadan yazma ($f=5$), yazının okunaklı olması ($f=4$), yazının eğik olması ($f=4$), harflerin yazılış yönleri ($f=4$), harflerin başlayış ve bitiş noktaları ($f=3$), harflerin boyutları ($f=2$), harflerin güzel yazılması ($f=2$), harflerin aralıkları ($f=2$), öğrencilerin kalem tutuşları ($f=2$).

Bitişik Eğik Yazı Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

Öğretmenlere sorulan "*Bitişik eğik yazıda öğrencileriniz daha çok hangi harfleri yazmada sorun yaşıyorlar? Açıklar mısınız?*" sorusuna karşılık öğretmenler öğrencilerin büyük harflerde en çok F ($f=7$) J ($f=5$), S ($f=4$), V ($f=4$) harflerini; küçük harflerde ise en çok f ($f=12$), k ($f=11$), r ($f=9$) ve s ($f=7$) harflerini yazmakta zorlandıklarını belirtmiştir. Öğretmenler öğrencilerin küçük harfleri yazmada büyük harflere göre daha çok zorlandıklarını belirtmiştir ($f=74$). Öğrenciler "*En çok hangi harflerin yazımında zorlanıyorsunuz?*" sorusuna yönelik olarak büyük harflerde en çok J ($f=5$), F ($f=3$), K ($f=3$), S ($f=3$) harflerinde; küçük harflerde ise en çok "j" harfinde zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Bitişik eğik yazının öğretimiyle ilgili öğretmen ve velilerin yaşadıkları problemleri belirlemek üzere öğretmenlere "*Bitişik eğik yazı öğretiminde en çok karşılaşılan sorunlar nelerdir? Açıklayınız.*" sorusu, velilere de "*Çocuğunuzun bitişik eğik yazıyla ilgili yaşadığı sorunlar nelerdir? Açıklayınız.*" sorusu yöneltilmiştir. Bazı öğretmenler bitişik eğik yazıyı öğretirken harfler arası bağlantı ($f=14$), yazı eğikliği ($f=5$), harf başlangıcı ($f=2$), harfler arası boşluk ($f=2$), kelimeler arası boşluk ($f=2$) gibi kurallarda sorunlar yaşadıklarını ifade etmiştir. Öğretmenlerin bu konuda yaşadığı diğer sorunlar; yazıların okunaklı olmaması ($f=8$), bazı harflerin yazımında sorunlar olması ($f=5$), çocukların yeterli el becerisine ulaşmamış olması ($f=3$), ailenin bu konuda eğitim almamış olması ($f=3$), bitişik eğik yazı alıştırmalarının yetersizliği ($f=2$), öğretmenlerin ortak bir tutum içinde olmaması ($f=2$), yavaş yazma ($f=2$), öğretmen ve öğrencilerin sabırsızlığı ($f=1$), çocuğun farklı nedenlerden dolayı okula hazır olmaması ve yazma çalışmalarına katılmaması ($f=1$) şeklindedir.

Aynı konudaki soruya cevap veren velilerden bazıları çocuğunun bitişik eğik yazı konusunda sorun yaşamadığını ($f=7$) belirtmiştir. Bazı veliler ise çocuklarının okunaklı yazamadıklarını ($f=10$), bitişik eğik yazıyı yazmakta zorlandıklarını ($f=4$), yavaş yazdıklarını ($f=4$), harfleri bağlamada sorun yaşadıklarını ($f=1$) ve parmaklarının ağrıdığını ($f=1$) dile getirmişlerdir.

Velilere “Çocuğunuzun bitişik eğik yazıyla yazarken yaşadığı sorunları öğretmeniyle görüşüyor musunuz? Açıklar mısınız?” sorusu sorulmuştur. Velilerin çoğu (f=16) çocuğunun bitişik eğik yazıyla ilgili sorunlarını öğretmeniyle görüşmemektedir. 2 veli bu konuda öğretmeniyle görüştüğünü belirtirken 2 veli bu konuda görüş belirtmemiştir.

Öğretmenlere de “Size göre bitişik eğik yazının öğretiminde velilerin rolü nedir? Açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden 3’ü bu soruya cevap vermemiştir. Diğer öğretmenlerin bu konudaki görüşleri ise şöyledir:

- ✓ Veli de bilmediği için (f=6) yanlış öğretiyor (f=5) ve bu yanlış düzeltilemiyor (f=2).
- ✓ Bitişik eğik yazıyı bilmedikleri için (f=8) velilerin olumlu ya da olumsuz bir rollerinin olduğunu düşünmüyorum (f=2).
- ✓ Veliler de bu konuda zorlanıyorlar (f=12).
- ✓ Veliler bu konuda artık daha bilinçli. (f=2).
- ✓ Veliler evde çalışma yaptırdıkları için onların da bu yazıyı iyi bilmeleri gerekiyor (f=2).
- ✓ Veliler bitişik eğik yazıdan şikâyet etmektedir (f=5).
- ✓ Veliler önemli bir yere sahip (f=5).
- ✓ Öğrencilerin ev ödevlerini kontrol etmeli (f=5), bitişik eğik yazının kurallarına uymalarını sağlamalıdır (f=6).

Öğrencilere “Bitişik eğik yazıyla yazarken size kimler yardım ediyor?” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin tamamına yakını (f=50) bitişik eğik yazıyla yazarken hiç kimseden yardım almadıklarını belirtmiştir. 6 öğrenci öğretmeninden, 5 öğrenci ise ailesinden yardım aldığını belirtmiştir. Bir öğrenci sadece birinci sınıfta yardım aldığını; 3 öğrenci hiç kimseye ihtiyaç duymadığını belirtmiştir.

Velilere “Bitişik eğik yazı ile yazma konusunda kendinizi yeterli buluyor musunuz? Açıklar mısınız?” sorusu sorulmuştur. Velilerden biri bu soruyu cevaplandırmamıştır. Velilerin yarısından fazlası (f=13) kendini bitişik eğik yazıyla yazmada yetersiz bulurken 6 veli bu konuda kendini yeterli bulmaktadır. Bitişik eğik yazıda kendini yeterli bulan veliler okul hayatlarında bitişik eğik yazı eğitimi aldıklarını (f=2) ve bitişik eğik yazıyı isteyerek (f=3) yazdıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda kendini yetersiz gören veliler ise bitişik eğik yazı kullanmadıklarını (f=4) dile getirmişlerdir. Bu konuda eğitim aldığını belirten velilerin de bazıları kendilerini yeterli bulmamaktadır (f=4).

Bitişik Eğik Yazı Uygulamalarının Devam Ettirilmesi

Öğretmenlere “Şu ana kadarki uygulamaları göz önünde bulundurursak bitişik eğik yazı uygulamalarının devam ettirilip ettirilmemesi ile ilgili düşüncelerinizi açıklayınız?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden 10’u sınıf, 9’u Türkçe öğretmeni olmak üzere toplam 19 öğretmen bitişik eğik yazı uygulamalarının devam ettirilmesi gerektiğini; 9’u sınıf, 5’i de Türkçe olmak üzere 14 öğretmen ise devam ettirilmemesi gerektiğini belirtmiştir. 5 sınıf, 2 Türkçe öğretmeni ise bu konuda görüş belirtmemiştir. Bitişik eğik yazının devam etmesi gerektiğini düşünen

öğretmenlerin gerekçeleri ileriye doğru hızlı yazabilmeyi sağlaması, bütün dünyanın bitişik eğik yazı kullanıyor olması, sistemin gereği, öğrencilerin hızlı yazacak olması ve karakterlerini yansıtan bir yazıya sahip olacakları şeklindedir. Bitişik eğik yazının devam etmesini istemeyen öğretmenlerin gerekçeleri ise şunlardır: Bitişik eğik yazı ile okuma yazma öğrenen öğrencilerin çoğunun ileriki sınıflarda dik temel yazıyı tercih etmesi, günlük hayatta devamı ve kullanılabilirliğinin bulunmaması, gereksiz olduğunu düşünmeleri, hayatımızın her alanında (kitaplarda, gazetelerde, dergilerde, vb) dik temel yazının kullanılmasıdır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

2005 yılından sonra uygulanan öğretim programı ile ilkokul birinci sınıftan itibaren zorunlu hâle getirilen bitişik eğik yazı uygulamalarını değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışmanın sonuçları bitişik eğik yazıda hedeflenen başarıya ulaşılmadığını ortaya koymaktadır. Öğretmen, öğrenci ve veliler arasında bitişik eğik yazı öğretiminin gerekliliği konusunda görüş birliği yoktur. Sınıf öğretmenleri bitişik eğik yazı öğretimi konusunda diğer branş öğretmenleri ve Türkçe öğretmenlerinin hassas davranmadıklarını düşünmektedir. Özellikle velilerin bitişik eğik yazı öğretimine yönelik tutumu olumsuzdur.

Araştırma bulgularına göre sınıf öğretmenleri tahtada çoğunlukla bitişik eğik yazı, Türkçe öğretmenleri ise dik temel yazı kullanmayı tercih etmektedir. Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucu da öğretmenlerin cevabını desteklemektedir. Arslan ve Ilgın (2010), Yıldız, Yıldırım ve Ateş'in (2009) yaptıkları araştırmalarda da sınıf öğretmenleri sınıfta bitişik eğik yazıyla yazdıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yarısından fazlası da bireysel yazışmalarında dik temel yazıyı kullandığını ifade etmiştir.

Bitişik eğik yazı uygulamalarının başladığı 2005 yılından bu yana bazı öğretmenler bitişik eğik yazı hususunda bireysel olarak çaba gösterirken bazıları buna gerek duymamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlası üniversite eğitimlerinde veya öğretmenlik yaptıkları süreçte bu konuda eğitim almadıklarını belirtmiştir. Eğitim alanlar ise bu eğitimi kapsam ve yeterliği bakımından yetersiz bulmuştur. Turan, Güher ve Şahin'in (2008) araştırmasına göre öğretmenler bitişik eğik yazı konusunda eğitime ihtiyaç duymadıklarını belirtirken Doğan (2007), Arslan ve Ilgın'ın (2010) araştırmasında öğretmenler bu konuda aldıkları eğitimi yetersiz bulmaktadır. Turan ve Akpınar (2008), Erdoğan ve Gök'ün (2009) araştırmalarında öğretmenlerin bitişik eğik yazı konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaçları olduğu ortaya konulmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yarıya yakını ders kitaplarında ve ders araçlarında bitişik eğik yazı, yarıya yakını da dik temel yazı kullanılması gerektiği görüşündedir. Velilerin ise tamamına yakını eğitimde dik temel yazı kullanılması gerektiğini düşünmektedir. Öğretmenler arasında bu konuda görüş birliği olmadığı velilerin ise dik temel yazının kullanılması hususunda ortak bir görüşte oldukları görülmektedir. Çetinkaya (2006) da yaptığı araştırmayla velilerin bitişik eğik yazının gerekli olmadığını düşündüklerini ortaya koymuştur.

Öğretmenler bitişik eğik yazının öğretiminde harfler arası bağlantı, yazı eğikliği, harf başlangıcı, harfler arası boşluk, kelimeler arası boşluk, okunaklı yazamama, ailenin bu konuda bilgisizliği, öğrencinin yeterli gelişime ulaşmamış olması şeklinde sorunlarla karşılaşmaktadır. Araştırmamızın sonuçlarıyla bu konuda Türkiye’de yapılan diğer araştırma sonuçları da (Başaran, 2006; Coşkun ve Gökbulut, 2006; Acat ve Özsoy, 2006; Yangın, 2006; Bayraktar, 2006; Turan, Güher ve Şahin, 2008; Durukan ve Alver, 2008; Duran, 2009; Sidekli, Akyol ve Duran, 2010) benzerlik göstermektedir.

Araştırmamızda öğretmenlerin belirttiğine göre öğrenciler büyük harflerde en çok “F, J, S, V” harflerinde, küçük harflerde ise “f, k, r, s” harflerini yazmada zorlanmaktadır. Öğretmenlere göre öğrenciler küçük harfleri yazmada büyük harflere göre daha çok zorlanmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısı bitişik eğik yazıda hiçbir harfin yazımında zorlanmadığını belirtirken bazı öğrenciler J, F, K, S, j harflerini yazmakta zorlandıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin yazarken zorlandıkları harflere ilişkin sonuçlar Turan, Güher ve Şahin (2008), Erkal ve Albayrak (2010), Turan (2010), Şahin ve Akdal’ın (2010) araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin bitişik eğik yazıda yaşadıkları sorunlar diğer araştırmalarla benzerlik göstermekte ve belli harflerde yoğunlaşmaktadır.

Araştırmanın sonuçlarına göre Türkçe öğretmenlerinin yarısı öğrencilerin bitişik eğik yazıyı, yarısı ise dik temel yazıyı daha hızlı yazdığı görüşündedir. Türkçe öğretmenlerinin çoğu öğrencilerin dik temel yazı ile daha okunaklı yazdıklarını, sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu ise öğrencilerin bitişik eğik yazıyı daha hızlı ve okunaklı yazdığını düşünmektedir. Bu farkın bitişik eğik yazının ilkökulda daha tutarlı biçimde uygulanmasından ve bu kademedeki öğrencilerin öğretime bitişik eğik yazı ile başlamış olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Bu konuda yapılan başka araştırmalarda da ilkökul öğrencilerinin bitişik eğik yazıyı daha hızlı yazdıkları sonucuna ulaşılmıştır (Turan, Güher ve Şahin, 2008; Turan, 2010; Akyol ve Duran, 2010; Arslan ve İlgin, 2010). Ayrıca araştırmamızın sonucunda ve diğer araştırmalarda öğretmenlerin öğrencilerin bitişik eğik yazılarını okunaklı bulmadıkları görülmüştür (Sidekli, Coşkun ve Gökbulut, 2006; Arslan ve İlgin, 2010; Aytan, Güney ve Gün, 2010).

Öğrencilerin tamamına yakını bitişik eğik yazı ile yazılmış metinleri okumakta güçlük çekmediklerini belirtmiştir. Doğan’ın (2007) araştırmasına göre de öğrenciler bitişik eğik yazıyı okumada zorlanmaktadır. Diğer taraftan velilerin yarısından fazlası çocuğunun yazısını okurken zorlanmaktadır. Velilerin belirttiğine göre kendilerinin bu konuda yetersiz olmaları ve çocuklarının okunaksız yazı yazmaları sebebiyle hem çocuklarının yazılarını okumakta zorlanmakta hem de ödevlerine yardımcı olamamaktadırlar.

Öğretmenlerin görüşlerine göre veliler bitişik eğik yazıyı bilmediği için yanlış öğretmekte ve bu yanlış düzeltilememektedir. Veliler bu konuda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları için zorlandıklarını dile getirerek bitişik eğik yazıdan şikâyet etmektedir. Turan, Güher ve Şahin (2008) yaptıkları araştırmada velilerin

bitişik eğik yazıya olumlu bakmadıkları ve velilerin bu yazı türü hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıklarını belirtmiştir. Çelenk'in (2002) araştırmasına göre de öğretmenler, öğretmen-veli işbirliği olması gerektiği, velisinin yakın ilgi ve desteğini gören öğrencilerin daha başarılı oldukları ve velilerin de bu konuda eğitim alması gerektiği görüşündedir.

10'u sınıf, 9'u Türkçe öğretmeni olmak üzere 19 öğretmen bitişik eğik yazı uygulamalarının devam ettirilmesi gerektiğini; 9'u sınıf, 5'i de Türkçe olmak üzere 14 öğretmen ise devam ettirilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Uygulamaların devam etmesini isteyen öğretmenlerin gerekçeleri; bitişik eğik yazının hızlı yazılabilmesi, dünyada yaygın biçimde kullanılması ve eğitim sisteminin bunu gerektirmesidir. Bitişik eğik yazının devam etmesini istemeyen öğretmenler ise öğrencilerin ilerleyen dönemlerde dik temel yazı yazmaya başladıklarını, öğrencilerin ders dışında kullanmadıkları bu yazının gereksiz olduğunu düşünmektedir. Buradan da anlaşıldığı gibi bitişik eğik yazı uygulamalarının devam ettirilmesi konusunda öğretmenler arasında görüş birliği yoktur.

Araştırmanın sonuçlarından hareketle aşağıdaki öneriler sunulabilir:

1. Programda bitişik eğik yazı ve özellikleriyle ilgili olarak öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik daha detaylı açıklamalara yer verilmelidir.
2. Öğretim programında öğrencilere bitişik eğik yazının nasıl öğretileceği, kuralları ve ilerleyen sınıflarda bu becerinin gelişiminin nasıl desteklenmesi gerektiği açıkça anlatılmalıdır veya bitişik eğik yazı öğretimi için ayrı bir öğretim programı ve kılavuzu hazırlanmalıdır.
3. Sadece sınıf ve Türkçe öğretmenleri değil tüm branş öğretmenlerinin öğrencilerin bitişik eğik yazı kullanması sağlanmalıdır.
4. Veliler okullarda dik temel yazı kullanılması gerektiği yönündeki görüşleriyle öğrencileri etkilememeli, tam tersi öğrencinin kullandığı bitişik eğik yazıyı desteklemelidir.
5. Bitişik eğik yazıda yaşanan sorunlar konusunda öğretmen-veli işbirliği yapılmalı öğrencinin yaşadığı sorunlar birlikte çözülmelidir.
6. Veliler, çocuklarının ödevlerinde bitişik eğik yazıyı kurallarına uygun olarak kullanıp kullanmadıklarını takip etmeli, bitişik eğik yazı kullanmalarını sağlamalıdır.
7. İlköğretim okullarındaki tüm derslerde bitişik eğik yazı kullanımını zorunlu olduğundan Türkçe ve sınıf öğretmeni dışındaki öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bitişik eğik yazı konusundaki tutum ve başarıları üzerinde araştırmalar yapılmalıdır.
8. Başta sınıf ve Türkçe öğretmenleri olmak üzere tüm öğretmen adaylarına bitişik eğik yazı konusunda yeterli düzeyde eğitim verilmelidir.
9. Yukarıdaki önerilerin hayata geçirilememesi durumunda bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçilmelidir.

Kaynakça

- Acat, B. ve Özsoy, U. (2006). "Ses Temelli Cümle Yöntemiyle İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlükler". *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi (14-16 Nisan 2006) Bildirileri*, Ankara: Gazi Üniversitesi, s.15-35.
- Akyol, H. (2008). *Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akyol, H. ve Duran, E. (2010). "Bitişik Eğik Yazı Öğretimi Çalışmalarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 817-838.
- Akyol, H. ve Temur, T. (2008). "Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğrenen Öğrencilerin Okuma Yazma Becerilerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 80-985.
- Arslan, D. ve Ilgın, H. (2010). "Öğretmen ve Öğrencilerin Bitişik Eğik Yazı İle İlgili Görüşleri". *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 19-92.
- Ayhan, T., Güney, N. ve Gün, M. (2010). "İlköğretim Birinci Kademedeki Bitişik eğik yazı Öğretiminde Karşılaşılan sorunlar ve Çözüm Önerileri". *9. Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu (20-22 Mayıs 2010) Bildirileri*, Elazığ: Fırat Üniversitesi s.1111-1114.
- Başaran, M. (2006). "İlkokuma Yazma Öğretimi Sürecinde Öğrencilerin Yaptıkları Yazım Yanlışları". *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi (14-16 Nisan 2006) Bildirileri*, Ankara: Gazi Üniversitesi, s. 109-114.
- Bayraktar, Ö. (2006). *İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Bitişik Eğik Yazıda Yaptıkları Hatalar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bulut, P. ve Aköz, Y. (2010). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bitişik Eğik Yazı Yazma Özelliklerinin Değerlendirilmesi". *9. Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu (20-22 Mayıs 2010) Bildirileri*, Elazığ: Fırat Üniversitesi, s.173-180.
- Büyükoztürk, Ş.. (2008). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları
- Çelenk, S. (2002). "İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri". *İlköğretim-Online*, 1(2), 40-47. <http://www.ilkogretim-online.org.tr>. (Erişim Tarihi: 15.01.2011).
- Çetinkaya, Ç. (2006). "İlköğretim Birinci sınıf Ebeveynlerinin 2004 Birinci sınıf Türkçe Programına İlişkin Görüşleri". *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu(2-4 Mayıs 2008) Bildirileri*, Çanakkale: 18 Mart Üniversitesi, s.708-711.
- Çiftçi, F. (2005). "İlk Okuma Yazma Programı ve Öğretiminin Değerlendirilmesi". *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu (14-16 Kasım, 2005) Bildirileri*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, s. 146-158.
- Doğan, B. (2007). "Denizli İli İlköğretim Okullarında Çalışan Birinci sınıf Öğretmenlerinin Ses Temelli cümle Yöntemine İlişkin Görüşleri". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 85-97.
- Duran, E. (2009). *Bitişik Eğik Yazı Öğretimi Çalışmalarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Durukan, E. ve Alver, M. (2008). "Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 275-289.

Erdoğan, T. ve Gök, B. (2009). "Türkçenin Anadili Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Bu Sorunların Giderilmesine Yönelik Öneriler: Ankara Örneđi". *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3(36), 1-16.

Erkal, M. ve Albayrak, M. (2010). "Çocukta Estetik Duygunun Gelişimi, Harf ve Rakamların Yazılışlarındaki Yanlışlıklar". e-dergi.atauni.edu.tr (Erişim Tarihi: 20.04.2011).

Göçer, A. (2008). *Etkinlik Temelli İlk Okuma ve Yazma Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Güneş, F. (2007). *Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Keskinkılıç, K. ve Keskinkılıç, S. B. (2007). *Türkçe ve İlkokuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

MEB (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yay.

Miles M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. London: Sage Publication

Sidekli, S., Coşkun, İ. ve Gökbulut, Y. (2008). "İlköğretim Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazma Becerileri". *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyum(2-4 Mayıs 2008) Bildirileri*, Çanakkale: 18 Mart Üniversitesi Yay., s.700-703.

Şahin, A. ve Akdal, D. (2010). "Öğretmenlerin Bitişik Eğik Yazı Öğretiminde Karşılaştıkları Problemler". *9. Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20-22 Mayıs 2010) Bildirileri*, Elazığ: Fırat Üniversitesi s.157-161.

Turan, M. (2010). "Birinci sınıf Öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Yazı Türlerine İlişkin Görüşleri". *Milli Eğitim*, 187, 8-22.

Turan, M. ve Akpınar, B. (2008). "İlköğretim Türkçe Dersi İlkokuma-Yazma Öğretiminde Kullanılan Ses Temelli Cümle ve Bitişik Eğik Yazı Yöntemlerinin Değerlendirilmesi". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 121-138.

Turan, M., Güher, Ö. ve Şahin, Ç. (2008). "Sınıf Öğretmenlerinin Yazı Türlerine İlişkin Görüşleri". *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyum(2-4 Mayıs 2008) Bildirileri*, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yay., s.683-686.

Yangın, B. (2006). "Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Altı Yaş Grubundaki Öğrencilerin İlk okuma ve Yazmaya Hazırlanmalarına Yönelik Bilgileri ve Görüşleri". *SDÜ Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 161-175.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, M., Yıldırım, K. ve Ateş, S. (2009). "Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Tahtasına Yazdıkları Yazıların Okunaklılık Bakımından Öğrencilere Model Olmadaki Uygunluğu". *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (2), 75-88.